

Llegendes i tradicions de Corts

Una tradició explicativa comenta l'origen del nom del poble de Corts. Davant el crit del corn del feudal de Cornellà del Terri, la gent d'aquest poble no hi va acudir perquè estaven treballant a les corts. Així va quedar gravat el nom d'aquest poble segons la llegenda. La història, recollida per Joan Amades i mossèn Casassa ha arribat fins als nostres dies.

Festa Major del Roser de CORTS

11 i 12 d'abril 2015

Dissabte 11 d'abril

10.00 h

9ª CAMINADA POPULAR DE CORTS

14.00 h

DINAR POPULAR
Menú: Amanida, arròs de Pals a la cassola, botifarra a la brasa, gelat. Pa, vi, aigua i gasosa
Cafè, infusió i té. Galetes
Preu: 15 €

Podeu adquirir els tiquets al forn de pa de Corts, o bé trucant al 669 56 96 88 o enviant un correu a juditpadres@hotmail.com.

Últim dia per comprar-los: dimarts 7 d'abril.

17.30h

Presentació del llibre: Pujals d'aquí, Pujals d'allà. Històries d'en Joan Oceller.
Xerrada i projecció:
"Llegendes i tradicions de Corts"

A càrrec d'Àngel Vergés, autor del llibre i recopilador de llegendes i folklore de la comarca.

Diumenge 12 d'abril

12.00 h

Ofici solemne amb el grup coral La Vall del Terri, de Cornellà del Terri.
Tot seguit pica-pica i rifa de tortells per a la gent del poble.

18.00 h

Sardanes amb la Principal de Porqueres. Amb rifes, galetes i moscatell per tothom.

EGB ACCESORIS DE FONTANERIA Pla. Val. Post. Aut. CIP Nº 17 CORNELLÀ DEL TERRI Tel. 972 59 48 00 Fax. 972 59 48 01 info@egb.com www.egb.com	Forn de pa artesà CORTS	INSIPA S.L. C/ Sant Pere de Roda, 4 Basse - 17848 MATA - PORQUERES Tel. 972 571 227 - Fax 972 560 737 - Mòbil 607 103 382 - e-mail: info@insipa.es	TP Arquitectura i Construcció Tèxtil 8-10, S.L. Polígon Port Xarner carrer N1 s/n 8-10 17844 Cornellà del Terri Girona Spain tel. 972 59 44 39 fax. 972 59 47 46 Mail: info@tpconstruccion.com www.tpconstruccion.com
dpm Disseny, programació i muntatge d'automatitzacions. Pla. Ind. Port. Aut. CIP Nº 17 CORNELLÀ DEL TERRI Tel. 972 59 48 00 Fax. 972 59 48 01 info@dpm.es www.dpm.es	La Estrella 17848 PORQUERES C/ de l'Esplanada Tel. 972 575 254 972 580 475	METALL CORTS 17844 CORTS Cornellà del Terri Tel. 972 59 42 07 Fax 972 59 47 90	Mecàniques Jovi La botiga on trobareu l'autopart pa de pagès cutt amb llauna Sant Joan de Vilatorrada 10 17805 BANYOLES 938 046 277 972 572 023 info@mecaniquess.com
La Estrella 17848 PORQUERES C/ de l'Esplanada Tel. 972 575 254 972 580 475	La Estrella 17848 PORQUERES C/ de l'Esplanada Tel. 972 575 254 972 580 475	La Estrella 17848 PORQUERES C/ de l'Esplanada Tel. 972 575 254 972 580 475	La Estrella 17848 PORQUERES C/ de l'Esplanada Tel. 972 575 254 972 580 475

“La mare d’en Joan Giró era filla de Corts. La mare es deia Carme Brunsó Planas i era filla de can Masó de Corts, una casa gran. Eren sis: quatre nois i dues noies. I la mare, la Carme, era la petita. Era filla de Joan Brunsó, de Corts, i de Francisca Planas, de Cornellà del Terri.”

Casament d'en Joan Giró amb la Victòria Robert de can Reparada (1950). El paleta Serra de Camós va anar a fer obres a Pujals dels Cavallers, i li va dir que can Reparada hi havia un noia molt guapa que volia festejar. En Joan no va perdre l'ocasió i es guanyà ben aviat el cor de la Victòria. En Joan l'anava a veure sovint amb una bicicleta, una Gimson que encara guarda a Pujals dels Cavallers.

En Joan i la Victòria recorden anècdotes i personatges...

“La Piua passava a Corts. «Anem, que ve la Piua». «Ah, no, jo sóc la senyoreta Nieves de can Piu!». Passaven pobres i la mare, a l’hivern, deia: «Doneu’ls-hi un plat d’escudella». I, havent menjat, un got de vi per espessar la fred. La que va ser molt famosa va ser la ‘Paieta’. Tenia una barraca en un camp de casa. Vivia amb un home gran i una nena petita. Els hi donaven caritat i ella sempre anava a Cornellà perquè li donessin llet amb polvos. Una vegada va fer una nevada ben grossa.

«—Ai, valga’m Déu, la pobra deu ser ben glaçada...».

«—No ha passat pas re, doña Pilar, que ya estamos bien».

Portava la nena a casa i a vegades l’hi portàvem i l’hi donàvem berenar.”

“Els de Corts anaven a col·legi a Camós. Anaven a dinar a Corts cada dia i a la tarda tornàvem a col·legi, passàvem per sobre la font de Salt Dalmau. Con agafàvem aquell trencant que hi ha la casa Nova ens apedregàvem amb els de Camós. A cops de roc, amb els de can Patei, els de can Grapes, els de can Ramió de Camós... Tots veníem d'estudi i ens venien a dir adéu a cops de pedra.”

Efectes del bufarut o tornado que va assolar Camós i Corts l'any 1934. Aquest fenòmen va arrencar de soca-rel alguns arbres propers al Matamors. Fotografies publicades a la Vanguardia l'any 1934.

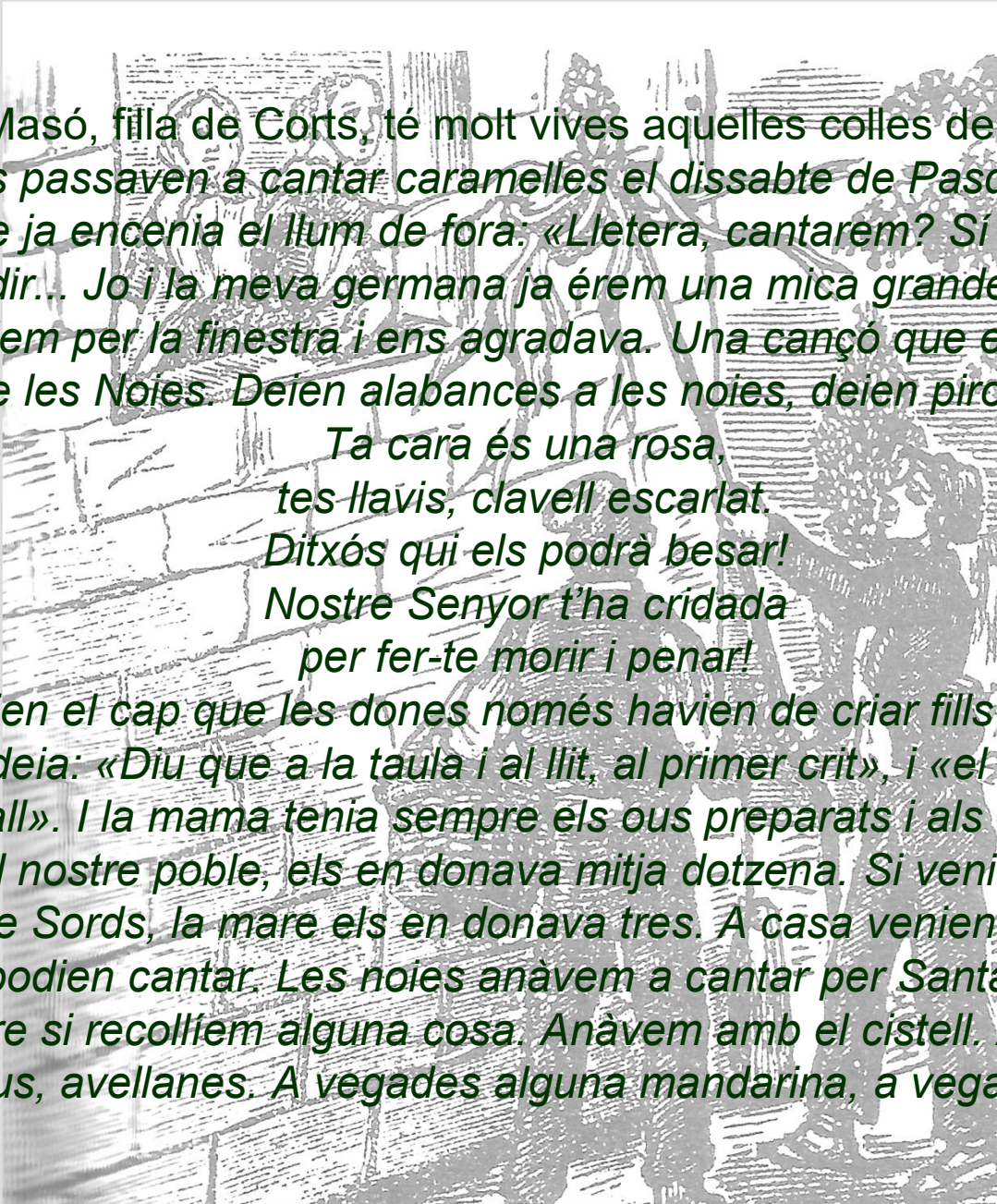

*La Victòria, filla de can Reparada ho recordava així:
“Va venir una trompa marina. Se’ns va posar al teulat i el va aixecar. Es va endur el tapet de la màquina de cosir, que va anar a rebotir a unes vinyes de can allà, a Can Carxofa. La màquina de cosir va estar a punt de caure. Va ser un gros desastre. La palla tota esbarrigada. Ui, ui...”*

Cantar caramelles, una tradició arrelada a casa nostra.

La Leonor Masó, filla de Corts, té molt vives aquelles colles de caramellaires:
“—Els homes passaven a cantar caramelles el dissabte de Pasqua. Arribaven a l’era, la mare ja encenia el llum de fora: «Lletera, cantarem? Sí o sí?». No se’n podia desdir... Jo i la meva germana ja érem una mica grandetes i ens feia gràcia. Sortíem per la finestra i ens agradava. Una cançó que en deien el goig de les Noies. Deien alabances a les noies, deien piropos.

Ta cara és una rosa,
tes llavis, clavell escarlat.
Ditxós qui els podrà besar!
Nostre Senyor t’ha cridada
per fer-te morir i penar!

»Antes tenien el cap que les dones només havien de criar fills i treballar. I la gent també deia: «Diu que a la taula i al llit, al primer crit», i «el treball que se’n vagi al carall». I la mama tenia sempre els ous preparats i als de Corts, com que eren del nostre poble, els en donava mitja dotzena. Si venien de Mata, de Borgonyà i de Sords, la mare els en donava tres. A casa venien sempre perquè sabien que podien cantar. Les noies anàvem a cantar per Santa Llúcia, a cada casa, a veure si recollíem alguna cosa. Anàvem amb el cistell. A vegades ens donaven nous, avellanes. A vegades alguna mandarina, a vegades cèntims...”

Cantàvem Santa Llúcia Gloriosa.

*“Bon dia i bona nit,
per molts anys que Déu nos do!
Tot aquestes noies bones,
tot aquesta processó,
us venim a demanar
ous, carn i botifarra
pans, figues i arròs
nous i vellanes,
diners i cols ufanes,
botifarra i un bon tros.
I així celebrarem
el sant de la festa,
i així celebrarem
Santa Llúcia Gloriosa.
Que guardi bé la vista,
per molts anys que Déu nos do!!*

Santa Llúcia, patrona de modistes i
sastres, és el dia 13 de
desembre.

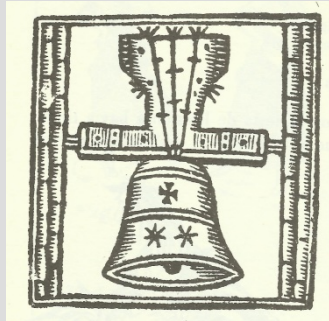

*»Anàvem passant per tot arreu
i després, com havíem acabat,
ens ho partíem. Ens feia molta
gràcia. Portàvem una bandera
tot plena d'estampes, i Santa
Llúcia al mig. Era molt maco. I
fèiem així, amb paper arrissat
tot el volt, un parell de llaços a
dalt, i amb una canya verda i
ben pelada. I els nois passaven
per Sant Nicolau, bisbe de pau.
«Sant Nicolau / bisbe de pau /
panses i figues / nous i olives/
mel i mató».*

Caramellaires de Corts.

Actualment les campanes ja no tenen la funció que van tenir en el temps en què en Joan Giró baixava i jugava pels marges de Pujals. L'Enriqueta Teixidor, veïna de Borgonyà, coneix molt bé l'encant que tenen les campanes. Ella i algunes noies de Borgonyà, a la postguerra, van anar a captar de casa en casa per tal de recollir fons per aconseguir una altra campana per al poble. Un dia, la campana emmudí i quedà oblidada, fins al dia en què l'Enriqueta agafà la ploma per dedicar-li un poema, *La campana de Borgonyà*, l'any 2003. L'Enriqueta en repartí diverses còpies i el poema fou ben aviat conegut.

«La campana de Borgonyà
que tant d'esforç ens va costar
per poder-la comprar
i ara ningú la sent tocar [...]»

—*El capellà em va dir: «Enriqueta, aviat tindràs una sorpresa....». I quan pujava cap a missa vaig sentir tocar la campana. Vaig tenir una alegria... Des de llavors el capellà parla de «la campana de l'Enriqueta». Ara toca a la una i a les set, i ho fa amb un batall de fora, per no molestar el veïnat*

La campana Josefa a Corts, l'any 1962

- *“Una vegada el pare va anar a Núria i tenia un seu cosí, d’aquí de Corts, que també portava barretina. Aquest, però, la portava morada. De barretines n’hi havia de vermelles i de morades. Allà a Núria va trobar uns homes. Un d’ells era d’Amèrica i l’altre era un senyor que venia medicina de la farmàcia Cusí. No me recordo de quines classes de pomades feien... El que venia productes de la farmàcia Cusí de Figueres li va dir al cosí del pare si es deixaria retratar.*
- *«—Què em donareu?».*
- *«—Si voleu, us donarem la fotografia».*
- *«—No vull pas. No em toqueu pas els collons —es veu que els hi va dir—. Bah, no vull pas que em fotografieu».*
- *»Varen trobar el meu pare i li va dir si es deixaria fotografiar.*
- *«—Què em donareu?».*
- *«—La fotografia».*
- *«—On m’haig de posar?».*
- *»Es va posar vora la finestra, allà a Núria, amb paraigües a terra i el varen fotografiar. I al cap d’un mes teníem una carta dels Estats d’Units, d’en Cusí, dient-li que estava molt agraït d’ell i que li enviaven un paquet de medicina Cusí, que per als talls anava bé. I no me’n recordo perquè més servia. I que si volia posar farmàcia li enviarien tot lo que demanés pagant al cap del mes. Que tenien la representació a Figueres i després li va enviar una altra fotografia: «Li dono aquesta fotografia del seu amic repatani que no es va deixar fotografiar». I va resultar que no van demanar pa re. Llavors, el meu pare, con va anar a festa a Corts, li va portar la fotografia:*
- *«—La mare que els va parir... Em van ben enganxar!”*

Miquel Giró,
pare d'en Joan
Oceller.

En Joan Gíró memora:

“Fèiem ‘gavaions’. Posaves dues garbes, després dues més, després en posaves una a cada costat, després una altra, una a cada forat... En un gavaió hi cabien trenta-dues garbes. Jo sempre ho havia fet... N’hi havia que n’entraven quaranta-quatre, de garbes. I llavors feies un volt tot al voltant i n’hi posaves: cinc per coberta, una a cada costat, una altra al cim, i una altra al cim del cim. I quedava el gavaió cobert. Encara que ploqués aquelles garbes escopien l’aiga, que no anava a les espigues. Jo només n’hi posava cinc... A la part de Banyoles n’hi posaven tres. Si eren tres, era perquè la tallaven. Agafaven les espigues i les vinclaven, i llavors n’esparramaven tres i l’altra la posaven aixís. I només feia l’espiga i, encara no hi havia dos dits, escopia menys l’aiga que no pas les altres. Se n’havia de saber, de posar, si no, es grillava. Ja en feia via de secar-se. Amb quinze dies ja era sec. Acabat de segar ja et posaves a batre. El segar durava quinze dies i el batre quinze més. Era un mes.”

Garbellant a Corts.

La festa del segar i fer garbes.

La Gorga Blava, un indret màgic del riu Matamors. El Rentador del poble de Corts en el riu Remençà.

“Tots els nois de Mata i Corts venien a banyar-se allà. Hi havia una cridòria... Valga'm Déu, quina colla de nois! I com passaven per allà a casa agafaven prunes i pomes. Una vegada la meva germana va tornar a casa tot plorant en veure que al Matamors passaven peixos de panxa enlaire, tots morts. Uns ecologistes ho van denunciar, però el sota del riu ja era ben empastifat i havia de venir un aigat per deixar-ho ben net. Era tan diferent abans... Veies les pedretes tan netes i, més amont, hi naixia aiga i era boníssima. La beviem, nosaltres. Les granges de porcs van fer molt de mal. Haurien d'haver fet un pou mort a la seva terra, i ho van tirar tot al Matamors.”

Rentador de la Gorga Blava.

La Leonor m'explicà: "Jo era de cal Lleter. Antes, aquí, només es podia beure llet de cabra o d'ovella. El meu padrí va ser el primer que va anar al nord, a Biscaia, i va portar vaques lleteres. Per això, a casa, en deien a cal Lleter. I llavors en va començar a posar per les cases i el meu pare i la meva àvia anaven a vendre-la. Portava tota la llet a Banyoles. Començava allà pel carrer de Mata. Totes les cases, molt, molt, tenien la porta oberta. En aquell temps no tenien por de re. Deixaven sempre l'ansat i jo hi anava, allà, a abocar-hi la llet. «Què passa?». «Aquest ansat resulta que té vi... ». «És igual, ja podeu abocar-hi la llet, que totes dues coses són bones!..."

“Jo, a casa, era una casa de pagès, hi havia sentit a explicar als meus avis que hi havia nits que sortien els follets a ballar a l'era. Nois, no sabien pas com fer-ho la gent, perquè s'espantaven. Un dia, va dir l'avi: «Ja ho arreglaré jo!». Va sortir amb l'escopeta, va fumbre quatre tirs i ho va arreglar. Els follets varen marxar i no hi van tornar pas més. Eren gent que volien robar, però no ho van pas fer mai. A can Cigala de Mata deien que la casa era embruixada i van dir que qui hi vivia se n'anava. Aquest es veu que va dir a l'avi: «Me'n vaig d'aquesta casa perquè hi surt la Por...». «Mira, vols que t'ho digui, si canvies de casa has de deixar estar la Por aquí perquè, si te'n vas a l'altra casa amb la Por, et passarà el mateix.”

“A Corts hi havia hagut una gran plaga de rates que feia molt de mal a les collites, al bestiar i a les cases del voltants. El rector del poble, compadit de la situació, les va maleir i totes van anar a morir a la bassa de can Pardoï..”

Recollida de Narcís Pinatella i Casadevall.

“Molts anys enrere, quan algú de la casa de can Peña de Corts, li varen voler encendre un ciri, que cada cop s’apagava i no aconseguien que cremés. Ningú no s’ho explicava fins que el capellà del poble els hi va dir que això degut a aquell ciri estava reservat a estar encès al Monument per la Setmana Santa. Ho van fer veure i van veure que el ciri cremava com si res.”

Recollit de Narcís Pinatella i Casadevalls per tradició oral del seu pare, Josep Pinatella i Julià de Corts.

